

FIATALOKRÓL FIATALOKNAK

Kell a jó könyv

Győztesek és nyertesek

A „Kell a jó könyv” pályázat és vetélkedő szervezése a bizonytalankodástól, a kapkodástól sem volt mentes. Igaz, nem a könyvtárakon és könyvtárosokon múlt. Hallat szottak aggodalmaskodó — nem is alaptalan — vélemények is az olvasómozgalom sikerével kapcsolatban. Mindezek szétfoszottak hétfőn Dunaújvárosban, a Munkás Művelődési Központ könyvtárában, az első városi és járási vetélkedőn. A kételyekre csattanós válasz az olvasók szíves érdeklődése. Felkészültük még azokat is meglepte, akik biztak a jó regények hatásában.

Hétfőn délután az MMK könyvtárában hat csapat tett vizsgát világirodalomból, az orosz és szovjet remekművek ismeretéből. A pontszámok szerint sikeres vizsgát. Hisz nem volt túl nagy a különbség a jól és a kevésbé jól „fel-elők” között.

A hat csapat vette az akadályokat. A vasútból érkezett három, Mezőfalváról és Nagyvenyimről egy-egy, és a helyszínen alakult egy társulás az MMK könyvtárában olvasóiból.

Sziruption szövegek

— Bereményi Géza? Az meg kicsoda?

Néhány éve ez lett volna a valószínű válasz, ha a tinnk körében valaki közvéleménykutatásra vállalkozik erről a névről.

Ma viszont... Ma egészen más a helyzet.

— Bereményi Géza? Ja, a Cseh Tamás szövegírója...

S hogy kétség se férjen a szerzőséghez, megjelent a Slágerszövegek 50-ik füzet. Kicsi, kék, zsebredugható. S benne a Levél a nővéremnek „teljes szöveganyaga”. Írója: a Bereményi Csak így röviden. S az ismert — bizonyos körökben sokat forgatott — zenei kiadvány eltűnt a boltokból a hírlapárusok pultjairól.

Ha valami, ez a siker.

Ez a siker, amelyre minden író, költő — titokban! — vágyik. Hogy a fiatalok dúdolják, idézzék, alakítsák azt, amit ő megír. Ha van népszerűség, akkor ez az. S a Bereményi olyan természetes egyszerűséggel, megragadó csibészéggel, kaján szürrealizmussal, s mindenképp elöl olyan hiteles, őszinte hanggal ért el idáig, hogy ámulnak. A slágerszövegíró szakma „nagy öregjei” — hadd ne idézzem a nevüket, minden zenerajongó ismeri őket —, de ámulnak és legyintenek (s talán irigykednek) a költői „szakma” beérkezettjei.

Nem igaz, nem szükségesszerű, hogy a sláger és szövege rossz legyen. Nem igaz, hogy a jó, az igényeset nem fogadják be, a közönség az ellenértelenre „bukik”. Ime az ellenpélda, a Slágerszövegek közt Bereményi versei. Mert az 50-ik füzetben nemcsak ő kapott helyet. A konkurrencia is ott van: Adamis Anna, Presser Gábor — nem is „kutyaütők” közül valók —, mégis az összehasonlítás nem túl hízogó rájuk nézve.

Lévai Júlia—Vitányi Iván Miből lesz a sláger című tanulmánykötetében olvashatjuk:

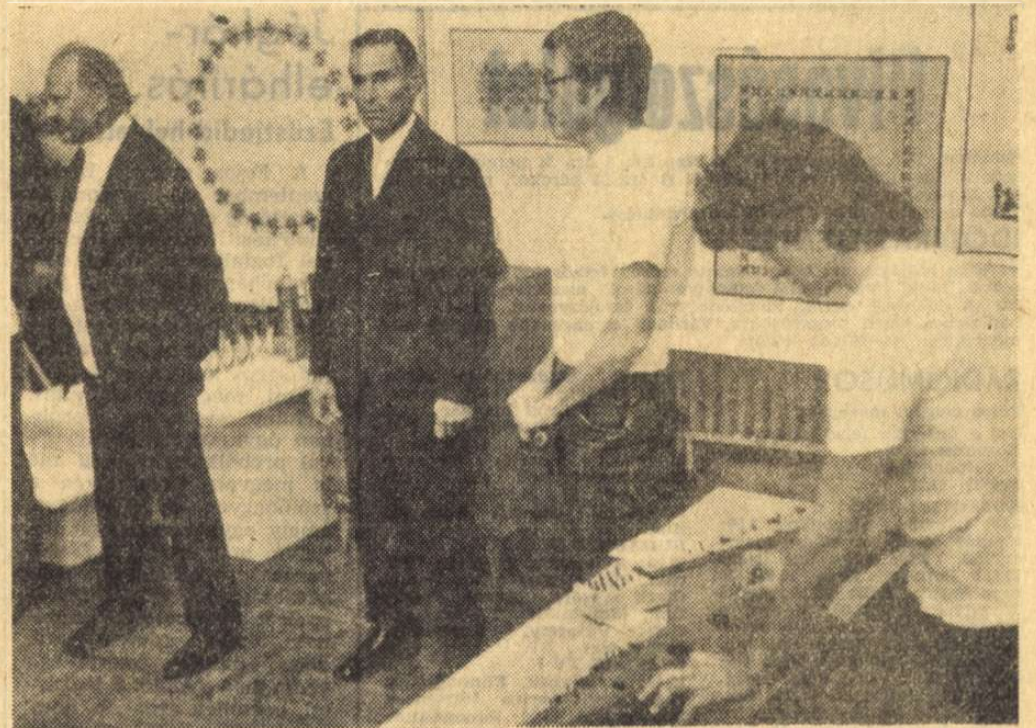
A hengerműgyárrészleg Bolyai brigádjának küldöttei és az MMK könyvtárában csapata érték el a legtöbb pontot. Ok lettek a győztesek. Ok képviselik a megyei döntőn a járást és Dunaújvárost.

Szerdán délután rendezték meg a Pinter Károly Művelődési Házban az olvasópályázat székesfehérvári döntőjét, kilenc csapat részvételével, ahol a Videoton négy, az Ikarus három, a Volán és a Köfém két-két csapattal képviselte magát.

Változatos akadályokat kellett leküzdeni a vállalkozó csoportoknak. Szellemi totót töltöttek ki, idézeteket ismeretek fel, expedíciót állítottak össze a regényalakokból.

A vetélkedőből végül is négy csapat jutott tovább a szeptember 26-án megrendezendő megyei döntőre. Az Ikarus, Clara Zetkin és Május 9. brigádjából alakult együttes, a Radnóti Miklós Szocialista Brigád képviselői, a KÖFEM versenyzői, valamint a Videoton Vörös Lobogó brigádjának irodalombarátai.

(M. Péntek)

Megyénk amatőr munkás népművészeinek kiállítását tegnap délután 3 órakor nyitotta meg Csehki Imréné, az SZMT vezető titkára. A szakszervezetek fehérvári székházában rendezett megnyitón a MÁV Művelődési Ház Mezei csoport nevével népi együttese adott műsort. A kiállítás október 1-ig látható

Fotó: Fásli László

A 80 HUSZÁR

Huszárnak lenni 1848 előtt és még 1848-ban — mégpedig egy idegen hatalom szolgálatában, egy másik nép elnyomásának az érdekében, távol a szülőhazától, idegen területen — éppenséggel nem volt afféle magyaros szórakozás. Maga a huszár szó sem azt jelentette akkor, amit manapság jelent a köznyelvben. Manapság, ha halljuk ezt a szót, huszár, akkor egy csinos lovaskatonára gondolunk, aki talán még mosolyog is, de ha éppen szigorúra veszi képzeletünkben a tekintetét, arca akkor is pirosposzsgás, tartása méltóságteljes, vagy éppen fennhéjázó.

A 80 huszár huszárjai szegényemberek, legtöbbször jobbágy legény, némelyikük gazdag parasztiok gyermekei helyett szolgált, hogy az otthonmaradt családja kapjon ennek a szolgálatnak az átvállalásáért egy kis krumplicsajót, esetleg néhány mérő búzát, egy tehéntartást, vagy mindezek közül csak valamit. Hogy ezt észbe vegyék nem szükséges történelmi szociológiába merülnünk, mert a filmben világosan megfogalmazták ezt.

A 80 huszár huszárjainak nem foglalkozása a huszárság, kivéve a hivatásos tisztakat, akikről azonban szintén kiderül a filmben, hogy egyben emberek is, és ahhoz a köznemességhez tartoznak, amelyre Kossuthék bizvást és elsősorban támaszkodtak, és amelyre támaszkodva a trónfosztást is keresztül tudták vinni. Vagyis: nem hogy a jobbágyi, de még a közneves tiszt úr sem volt afféle kinyalt legény, mint amilyennek például a jelenkori hortobágyi csikósokat tartják.

Paraszti ésszel fogva föl: a jelenkori csikósok is dolgoznak a fizetésükért, még ha az idegenforgalmi irodáktól kapják is azt. A különbség persze óriási. A jelenkori „mutatványos” csikóst nem lövik le, a 80 huszár huszárjaiból pedig alig marad egy-néhány élve. Nem tudom elképzelni az észjárását, amelylyel ezt a filmet utazási propagandafilmmel is nevezhetnék.

A 80 huszár huszárjai nem élvezetből választották a legnehezebb utakat a Kárpáton való átkeléshez. Szöktek a hazájukba, hogy az itthon diadalra vitt szabadság védelmezőjévé szegődjenek, hogy a tiszestendős szolgálat után szabadságoltassák magukat, hogy nem várva immár obsitot (elbocsátó levelet) a császártól, maguk bocsássák el magukat a nem szívük szerint való szolgálatból.

Vértés J. Andor, a Fejér megyei Hírlapban tulajdonképpen elnéző kritikát írt a filmről, mivel attól tartott, hogy a „nagy tekintélyű” Sá-

rát és a szintén „nagy tekintélyű” Csoóri Sándort mégsem illik oly annyira bántani, mint amennyire megérdemelnék. Nem tudom, hogy mit írt volna a filmről, ha ez a — szerintem fölösleges — tekintélytisztelést meg nem kóti a kezét!

Más kérdés, hogy a magyar történelemről mit ír. A magyar történelemnek ugyebár nincs tekintélye, a magyar történelem mégsem személy, a magyar történelmi csak Kossuth Lajost kapott, nem pedig Kossuth-díjat, tehát a magyar történelemről lehet viccelődni, a magyar történelem egyik legtragikusabb „utazását” lehet afféle reisen-büros hépeningnek is tekinteni. A magyar történelemmel nem kell találkozni majd egy presszóban, a magyar történelem nem szól vissza, nem haragszik meg, majdnem azt mondtam: nem orrol meg.

En is azon a nevezetes csütörtöki napon néztem meg a filmet. A pontosság kedvéért azt is meg kell itt írnom, hogy én a második előadásban voltam. A film első tizpercében valóban hallatszott marhulás, amiféle minden film vetítése közben szokott lenni. A lengyelországi tünnetestől kezdődően azonban síri csönd volt a film végéig.

En inkább szégyenkeztem a közönséggel szemben előlegezett bizalmatlanságom miatt. A csütörtökihez hasonló síri csendben ritkán nézhettem végig filmet. Arra gondoltam, hogy az emberek mégis jó érzékkel tudnak viselkedni, ha nemzetük történelmébe látnak. Sok művelődésszociológiai fölmerés lehangolabb képet mutatott a lakosság történelmi érzékéről. A kritikával ellentétben: kellemesen csalódtam azon a csütörtökön. Még az utcán félfüllel hallott megjegyzések is bizalmat keltettek.

Ezt a „huszárutazást”, kedves Vértés J. Andor nem egy „akármilyen” névű utazási

iroda szervezte”, de a legtermészetesebb emberek legtermészetesebb hazafisága, és hogy a „huszárutazás” tragédiába torkolt, arról a jól fegyverzett és a jó utakon menetelő császári csapatok gondoskodtak.

A kritikus rájaga a körmet — mit kellene írni a lapba? —, miután Csoóri és Sára jóvoltából végignézte egy elnyomó szervezet briliáns működését. Csoórit és Sárát — miközben ilyen filmet készítenek —, aligha érdekelhetik — az egyben értékesek is —, amelyek létrejöttük révén a korszerű történelmi tudat kialakítása közben teremtenek maguknak műfajt, és szépségszerményt.

Takács Imre

A magyar történelem elég tragikus ahhoz, hogy legfeljebb egy jó film (például: A tizedes és a többiek) és ne egy rossz jegyzet ironizáljon vele.

Talán még azon a filmen sem illett volna viccelődnöm, amely — véleményem szerint — elszalajtott egy lehetőséget, hogy a történelmet a mában is érvényesen, sokkal számára élvezhetően, egy izgalmas másfél órában felélessen.

Hiszem azonban, hogy a „jó szándék kevés”, hiába igazak és szépek Csoóri és Sára gondolatai, ha a formát nem találják meg a közlésükre, akkor azt a filmet kár lenne dicsegni.

A jegyzetemmel is itt követtem el hibát. Formája miatt — amely legfeljebb a film színvonalához, de semmiképpen sem a tartalmához igazodott — magam is éreztem utólag lelkiismeretfurdalást.

Örülök, hogy József Attila-díjas írónk-költőnk, Takács Imre, alkalmat adott ennek beismerésére.

Vértés J. Andor

Színházi évadnyitás Dunaújvárosban

Dunaújvárosnak közsínház nincs, viszont Bemutatószínház van és a Bartók Béla Művelődési Központ a fehérvárihoz hasonló „stagione” rendszerben fogadja a vendégtársulatokat. Az egyik produkcióra itt összeálló Bemutatószínház továbbra is műsorban tartja a Disznójátékot és a Gömböc urat (előbbivel a Vörösmarty Színházban is vendégzerepelnek október 7-én), de új bemutatóra is készülnek.

A felnőtt színházberletisorozatban a Bartókba látogatással a Szolnoki Sziglieti Színház, a Kaposvári Csiky Gergely és a Kecskeméti Katona József Színház. Bérleten kívül október 2-án lesz az első előadás. A két című darabot mutatja be a Népszínház. Az ifjúsági bérlet kapcsolódik a felnőtt bérlet „korhatár nélküli” darabjaihoz. Nívós hangversenysorozatok is kezdődnek.